

РЕШЕНИЕ

№ 292

гр. Шумен, 05.12.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ШУМЕН, СЪСТАВ II, в публично заседание на седми ноември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Азадухи Ов. Карагьозян

Членове: Константин Г. Моллов
Теодора Енч. Д.

при участието на секретаря Силвия Й. Методиева
като разгледа докладваното от Теодора Енч. Д. Въззивно гражданско дело № 20233600500372 по описа за 2023 година

Производство по чл.258 и сл. от ГПК.

Делото е образувано по въззивна жалба на И. Д. Ш. и Н. Д. Ш., действащи чрез пълномощника адв. С. Г. от ШАК срещу решение № 470/14.06.2023 г. по гр.д. № 2567/2022 г. по описа на ШРС.

Жалбоподателите намират решението за неправилно, по съображения, подробно изложени във въззивната им жалба, поради което молят съдът да го отмени и отхвърли претенциите на ищеца като неоснователни и недоказани и им присъди извършените по делото разноски.

В срока по чл.263, ал.1 от ГПК въззиваемият И. Й. П., действащ чрез пълномощника адв. Б. Б. от ШАК е депозирал отговор, в който оспорва жалбата като изцяло неоснователна и моли за оставянето ѝ без уважение, както и за присъждане на извършените по делото разноски.

Въззивната жалба е подадена в срок, от надлежно легитимирани лица, срещу подлежащ на обжалване съдебен акт, редовна и допустима.

Разгледана по същество, същата е неоснователна, поради следното:

Гр.д. № 2567/2022 г. по описа на ШРС е образувано по искова молба на въззиваемия срещу двамата жалбоподатели, имаща за предмет претенция за осъждане на ответниците, в качеството им на наследници на Е.П. Ш., ЕГН *****, починала на 10.09.2021 г., да

заплатят на ищеца всеки по 2 000 лева, представляващи по 1/2 част от сумата от 4 000 лева, представляваща главница по договор за паричен заем от 23.04.2018 г., сключен между И. Й. П., като заемодател и И.а П. Ш., като заемател, ведно със законната лихва за забава върху тази сума, считано от датата на депозиране на исковата молба – 28.11.2022 г. до окончателното ѝ плащане.

Ищецът е основал претенцията си на следните твърдения: На основание устен договор за паричен заем е предал на ответницата сумата от 4 000 лева на 23.04.2018 г., като двамата се договорили заемната сума да бъде върната от заемателя в срок от една година – до 23.04.2019 г.. Предаването на сумата от заемодателя на заемателя е било извършено в присъствието на С.Т.С. и П.В. И. на 23.04.2018 г. в офиса на директора на РИОСВ – Шумен. По същото време С.Т.С. предал на И.а П. Ш., на основание договор за паричен заем, сумата от 3 500 лева. Ш. не е върнала заетата сума на ищеца до датата на смъртта ѝ, като това не се оспорва и от законните ѝ наследници – ответници по иска.

В предоставения им срок за отговор ответниците И. Д. Ш. и Н. Д. Ш. са оспорили предявените искове като изцяло неоснователни, навеждайки твърдения, че майка им Е. Ш. е била дълги години директор на РИОВС – Шумен и се е пенсионирила на тази длъжност през 2018 г., като по това време е разполага с доходи над средните за страната, поради което не имало нужда да взема парични заеми, включая от ищеца, който работел като шофьор в РИОВС – Шумен и с когото били в служебни отношения.

Първоинстанционният съд е приел, че е сезиран с обективно кумулативно съединени искове с правно основание чл.240 от ЗЗД, като с решението си е осъдил И. Д. Ш., ЕГН *****, от гр. Шумен, бул. .... № 10 да заплати на И. Й. П., ЕГН *****, от гр. Шумен, ул. .... № 4, вх. 1, ет. 4, ап. 13, сумата от 2 000 лева, представляващи главница по договора за заем, сключен на 23.04.2018 г. между ищеца и Е.П. Ш., наследодател на ответника, ведно със законната лихва върху главницата, считано от 28.11.2022 г. до окончателното плащане, както и Н. Д. Ш., ЕГН *****, от гр. Велико Търново, ул. .... № 1, ет. 2, ап. 4 да заплати на И. Й. П., ЕГН *****, от гр. Шумен, ул. .... № 4, вх. 1, ет. 4, ап. 13, сумата от 2 000 лева, представляващи главница по договора за заем, сключен на 23.04.2018 г. между ищеца и Е.П. Ш., наследодател на ответника, ведно със законната лихва върху главницата, считано от 28.11.2022 г. до окончателното плащане. Със същото решение е осъдил И. Д. Ш. и Н. Д. Ш. да заплатят на И. Й. П. направените по делото разноски в размер на 1 000 лева.

Решението се обжалва и от двамата ответници.

След проверка по реда на чл.269 от ГПК, въззивният съд намери, че атакуваното решение е валидно и допустимо.

По съществото на спора, от събраните по делото доказателства, преценени поотделно и в съвкупност, се установи следното:

Видно от приложения към първоинстанционното дело препис – извлечение от акт за смърт и представеното във въззивното производство удостоверение за наследници, Е.П. Ш.,

ЕГН ***** е починала на 28.09.2021 г., като нейни правоприменници по закон са двете ѝ деца – жалбоподателите Н. Д. Ш., ЕГН ***** и И. Д. Ш., ЕГН *****.

Видно от служебна бележка № АФПД-124/27.09.2018 г., до м. септември 2018 г. Е.П. Ш. е заемала длъжността директор на РИОСВ – Шумен, за която е получавала средно месечно нетно трудово възнаграждение в размер на 1 943 лева.

Видно от трудов договор № 8/17.10.2018 г., считано от посочената дата същата е постъпила на работа в „ Стандарт 2014 – Шумен „ ЕООД, на длъжността технически сътрудник, с основно месечно възнаграждение в размер на 2 000 лева.

Видно от удостоверение изх. № 3040-27-56/16.03.2018 г., през 2018 г. Ш. е получавала и наследствена пенсия за осигурителен стаж и възраст в размер на 150 лева месечно.

Видно от договор за наем от 21.05.2018 г., считано от 01.06.2018 г. Ш. е отдавала под наем недвижим имот – апартамент № 86, находящ се в гр. Шумен, ул. .... № 5, вх. Г, за срок до 01.06.2019 г., срещу месечен наем в размер на 120 лева.

По делото е представен Ревизионен доклад от 08.03.2021 г. на ТД на НАП – Варна, в който е отразено, че доходите на Ш. през 2018 г. са били в размер на 41 725.52 лева, а направените от нея разходи – в размер на 53 930.88 лева.

По делото са разпитани петима свидетели, от показанията на които се установява следното:

Свид. С.Т.С. твърди, че работи в Регионална лаборатория към ИАОС – гр. София и е познавал И.а Ш. като директор на РИОВС – Шумен. През 2018 г. същата поискала заем от ищеца И. П. в размер на 9 000 – 10 000 лева, с която сума той не разполагал. По този повод, попитал свидетеля дали има възможност да даде пари, защото спешно трябвало да бъдат покрити някакви задължения. На 23.04.2018 г. в края на работния ден, в директорския кабинет на Ш., в присъствието на свидетеля и на П.В. И., И. П. дал на същата сумата от 4 000 лева, а свидетелят ѝ дал сумата от 3 500 лева, всяка от които в банкноти от по 50 лева, като направили уговорка, че в рамките на една година тя ще им върне парите на части. За лихви по заемите, които били предоставени, не са говорили. П. И. също носел и предложил да даде сумата от 1 500 лева, но Ш. отговорила, че към момента дадената ѝ от П. и С. сума ѝ е достатъчна. В края на м. август 2021 г. Ш. върнала на П. сумата от 1 000 лева, която той предал на свидетеля. Други суми не е връщала. След смъртта ѝ, свидетелят и ищецът разбрали, че е продаден апартамент, на който Ш. е собственик, поради което отишли по местоработата на сина ѝ, с молба да им върне заетите суми, но той се държал грубо и им отказал.

Свид. П.В. Й. твърди, че работи на длъжност изпълнител в РИОВС – Шумен, която заемал и през 2018 г.. През 2018 г. ищецът му споделил, че Е. Ш. иска на заем от 9 000 – 10 000 лева, но той няма такава сума, поради което го помолил, ако може да помогне. На 23.04.2018 г., в края на работния ден, в кабинета на Е. Ш. присъствал на среща, на която ищецът и свид. С.Т.С. предали на същата суми в размер съответно на 4 000 лева и 3 500

лева, в банкноти от по 50 лева, като уговорката им била те да бъдат върнати до една година, без да са уточнявали плащането на лихви. Той също имал готовност да предостави на Ш. сумата от 1 500 лева, но тя отказала, като заявила, че дадената ѝ от другите двама ѝ е достатъчна засега. В последствие разбрал от П., че през м. август 2021 г. Ш. му върнала сумата от 1 000 лева, които той предал на С.. Заявява, че не му е известно за какво са били необходими на Ш. заетите пари, както и дали е искала заеми от други служители.

Свид. Р.Б.Г. заявява, че до края на 2021 г. е работел в РИОВС – Шумен като главен експерт по направление „Въздух „. Е. Ш. я познава от ученическите им години в средното училище, като до смъртта ѝ били семейни приятели и се чували почти всеки ден. Познава ѝ И. П., който бил личен шофьор на Ш. като директор на РИОВС. През 2020 г. свидетелят теглил от свое име кредит в размер на около 5 000 лева в полза на Ш., тъй като той бил на постоянна работа, а тя пенсионерка. Кредитът се изплащал от Ш., като до смъртта ѝ не бил върнат. След това се погасявал съвместно от свидетеля и сина на Ш., който впоследствие му върнал платената от него част, в размер на 1 100 лева. Свидателят твърди, че не му е известно Ш. да е имала задължения към трети лица, но знае, че е имала ипотечен кредит. Също така твърди, че след пенсионирането си тя работела като специалист в екологичната област и получавала солидно възнаграждение за работата си. Освен това, участвала и в дейността на семеен бизнес с антифриз и соларни инсталации. Пет или шест дни след смъртта на Ш., И. П. го помолил да му даде телефона на сина ѝ, като му обяснил, че тя му дължала 7 000 лева, от които са били върнати само 1 000 лева.

Свид. Г.С.Г. твърди, че с Ш. са били бизнес партньори и ѝ е възлагал изготвянето на доклади и екологични оценки, за които е заплащал различни суми от порядъка на 5, 10, 20 000 лева. Във връзка с дейността на семейната ѝ фирма, когато имала финансови затруднения, Ш. му искала на заем пари, от порядъка на 1 – 3 000 лева, които му връщала до три дни или прихващали от плащанията, които той имал към нея. През периода 2018 – 2019 г. Ш. имала затруднения, тъй като имала големи задължения към НАП, по повод на което свидетелят ѝ предоставил на заем сумата от 5 000 лева, която впоследствие удържал от плащането, което трябвало да ѝ направи. След смъртта на Ш., ищецът му споделил, че тя му дължи 6 000 лева и е притеснен как ще си ги върне. Тогава го попитал дали има документ и след като П. му казал, че няма, му отговорил, че ще му е трудно да докаже, че има да взема пари.

Свид. А.В.А. твърди, че познава сина на Ш. – ответника И. Ш. от 20 години. През 2021 г. същият му споделил, че шофьорът на майка му търси пари от него, сумата от 6 500 лева. На И.ден през 2022 г., в присъствието на свидетеля, И. Ш. получил обаждане от И. П., който му честитил именния ден, а след това му казал „не забравяй, че ми дължиш 6 500 лева ....., след което Ш. му затворил телефона. Тогава свидетеля го попитал за какви пари става дума, при което той му показал кореспонденцията между Е. Ш. и И. П. през последните седем години по „Вайбър“, в която никъде не се говорело за пари. След смъртта на Ш. сина ѝ продал апартамента и в момента живеел на квартира.

Свид. А.П.Ж. / леля по майчина линия на ответниците / заявява, че познава И. П.

като шофьор на сестра си. Сестра ѝ и съпругът ѝ винаги са разполагали с много средства и не ѝ е известно да е вземала пари на заем от хора, които не са от кръга на близките ѝ. Имало е случаи, когато самата тя ѝ е давала малки суми, под 500 лева. Във връзка със семейния им бизнес, който поела след смъртта на съпруга ѝ през 2015 г., сестра ѝ имала кредити към банки, които обслужвала, но не знае за какви суми.

От приложените към писмо изх. № ДО-112/1/ от 16.03.2023 г. от директора на РИОВС – Шумен документи, се установява, че през 2018 г. И. Й. П. е заемал длъжността старши специалист, с месечно брутно трудово възнаграждение размер на 928.36 лева, както и, че на 23.04.2018 г. му е било възложено да управлява в рамките на гр. Шумен, за времето от 8.30 часа до 18.00 часа, служебен лек автомобил „Шкода Стайл „, ДК № ..... П.В. Й. е заемал длъжността изпълнител, с месечно брутно трудово възнаграждение в размер на 775.10 лева, като на 23.04.2018 г. му е било възложено да управлява в рамките на гр. Шумен, за времето от 10.30 до 12.00 часа, служебен автомобил „Дачия Дъстър „, рег. № .....
.....

От приложеното удостоверение от ЧСИ Д.З., изх. № 11087/03.05.2023 г. се установява, че в периода 2015 г. - 2021 г. срещу Е.П. Ш. са били образувани общо шест изпълнителни дела за принудително събиране на парични задължения към различни кредитори, в размер на около 100 000 лева.

По делото са приложени разпечатки от проведена между ищеца и Ш. кореспонденция по „Вайбър „, от която се установява, че през годините те са си честители всички национални и лични празници и са обсъждали помежду си доверителни служебни въпроси.

При така установените факти, съдът достига до следните изводи от правна страна:

Съгласно чл.240 от ЗЗД, с договора за заем заемотелят предава в собственост на заемателя пари или други заместими вещи, а заемателят се задължава да върне заетата сума или вещи от същия вид, количество и качество. Заемотелят дължи лихва само ако това е уговорено писмено. Ако не е уговорено друго, заемотелят трябва да върне заетите пари или вещи в течение на един месец от поканата.

Според правната теория и трайна съдебна практика, договорът за заем се счита за сключен, когато заемотелят предаде в собственост на заемателя пари или други заместими вещи, а заемателят се задължи да върне заетата сума или вещи от същия вид, количество и качество. Договорът е реален, защото единият елемент от фактическия му състав е предаването в собственост, а другият елемент – съгласието за връщане. Ако първият елемент липсва налице е обещание за заем, а ако липсва вторият, няма договор и даденото е без основание. Реалният елемент – получаването се удостоверява от заемателя с поемането на задължението "да върне", а не "да даде" нещо. Съществуването на договора за заем следва да се установи от страната, която търси изпълнение по него. Заемотелят трябва да установи по пътя на пълно главно доказване, както наличието на съгласие за сделката с насрещната страна, но още и предаване на обещаната сума. Ответникът установява

възраженията си срещу това вземане, като последните могат да бъдат както абсолютни, касаещи формата и/или съдържанието на изпълнителното основание, така и лични, свързани с конкретните отношения длъжник-кредитор, каквито са например твърденията, че задължението е погасено. При твърдение за извършено плащане, заемополучателят следва да го установи, което включва и елементите, определящи изпълнението като точно. Когато датата има значение за валидността на даден договор (в случая договор за заем), страната, която се позовава на него не носи доказателствената тежест за установяване на датата на сключването му, а такава се носи от страната която го оспорва. Длъжникът не се явява трето лице по смисъла на чл. 181 от ГПК по отношение на договор за заем, поради което и той носи доказателствената тежест за установяване на факта, че договорът е сключен след посочената от него дата.

В случая, от събраните по делото доказателства се установи, че към 2018 г. Е. Ш. е имала големи по размер парични задължения към различни кредитори, както и, че разходите и задълженията ѝ са надхвърляли значително приходите ѝ.

Установи се и, че към 2018 г. Ш. е заемала длъжността директор на РИОВС – Шумен, а по същото време ищецът е бил неин личен шофьор, като от показанията на свидетелите и приложените разпечатки от кореспонденция между двамата по „Вайбър „ се изяснява, че двамата са били в близки колегиални отношения, базирани на взаимна симпатия, доверие и уважение.

На следващо място, от показанията на свид. С. и Й., който са точни, непротиворечиви и базиращи се на преки впечатления, се установи по категоричен начин, че през м. април 2018 г. Ш. споделила на ищеца, че има нужда от парични средства, в размер на около 9 – 10 000 лева и го помолила, ако е в състояние да ѝ ги заеме. Тъй като ищецът не разполагал със сумата, се допитал до свидетелите за събирането ѝ, а те откликнали на молбата му. На 23.04.2018 г., тримата се явили в кабинета на Ш. в РИОВС – Шумен, като ищецът носел сумата от 4 000 лева, свид. С. сумата от 3 500 лева, а свид. Й. сумата от 1 500 лева. На тази среща била постигната уговорка ищецът и свид. С. да предоставят в заем на Ш. сумите съответно от 4 000 и 3 500 лева, като последната се задължила да ги върне на всеки от тях в срок до една година, на вноски, според възможностите си. През 2021 г. Ш. върнала на ищеца сумата от 1 000 лева, която той предал на свид. С. като погашение на част от паричното задължение на Ш. към него. След това плащане и до смъртта си Ш. не е извършвала други погашения на задълженията си.

От показанията на всички разпитани свидетели се установи също, че Ш. е имала практика да взема заеми от трети лица, когато има финансови затруднения, във връзка с наследения от съпруга ѝ бизнес или за покриване на лични нужди.

Въз основа на изложеното, съдът намира за доказано, че на 23.04.2018 г. между ищеца и Е. Ш. е бил сключен валиден устен договор за паричен заем в размер на 4 000 лева, подлежащ на връщане в срок до една година от посочената дата, на части, както и, че заемателката не е изпълнила задължението си за връщане на заетата сума до датата на смъртта си на 28.09.2021 г..

Що се отнася до възраженията на ответниците, че Ш. не е имала финансови затруднения и не е имало причина да взема пари на заем, особено от ищеца, който е заемал много по-ниско платена длъжност от нея, намира, че са изцяло необосновани, тъй като се опровергават с категоричност от събраните по делото доказателства, установяващи задължнялост на наследодателката им към трети лица към датата на сключване на процесния договор, както и близки доверителни отношения между нея и ищеца, което обяснява причината Ш. да се обърне именно към него при нужда.

Предвид горното, липсата на доказателства за връщане на заетата от Ш. сума на ищеца и безспорно установения факт, че ответниците са нейни деца и единствени наследници по закон, приема, че на основание чл. 60, ал.1, вр. чл.5, ал.1 от ЗН, всеки от тях е материално правно задължен за връщане на заетата от наследодателката им сума по сключения с ищеца договор за заем от 23.04.2018 г. до размера на по 1/2 ч. от общия размер на задължението от 4 000 лева, поради което предявените срещу всеки от двамата субективно съединени искове се явяват основателни и следва да се уважат изцяло.

В съответствие с изложените фактически и правни доводи, достига до извод, че обжалваното решение е правилно и следва да се потвърди изцяло.

На основание чл.78, ал.3 от ГПК, жалбоподателите следва да заплатят на въззиваемия деловодни разноски за въззивна инстанция в размер на 1 200 лева – платен адвокатски хонорар.

Досежно възражението на жалбоподателите за прекомерност за заплатеното от въззиваемия адвокатско възнаграждение, съдът счита, че е изцяло неоснователно и следва да се отхвърли, тъй като, съобразно чл.7, ал.2, т.2 от Наредба №1/09.07.2004 г., минималният размер на възнаграждението, определен на база цената на всеки от исквете е 500 лева, а за двата иска – общо 1 000 лева без ДДС, от което следва че процесното се равнява на установения в Наредбата минимум и няма основания за редуцирането му.

Водим от горното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА изцяло решение № 470/14.06.2023 г. по гр.д. № 2567/2022 г. по описа на Районен съд – Шумен.

ОСЪЖДА И. Д. Ш., ЕГН *****, от гр. Шумен, бул. .... № 10 и Н. Д. Ш., ЕГН *****, от гр. Велико Търново, ул. .... № 1, ет. 2, ап. 4 да заплатят на И. Й. П., ЕГН *****, от гр. Шумен, ул. .... № 4, вх. 1, ет. 4, ап. 13 деловодни разноски във въззивното производство в размер на 1 200.00 лева – платен адвокатски хонорар.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____